

Slim in de Stad-prijs 2017

Inschrijvingsformulier

Gelieve dit formulier ten laatste op 17 oktober 2017 in te dienen via stedenbeleid@vlaanderen.be.

1 GEGEVENS VAN DE INDIENER

Naam:	Gino Dehullu
Telefoonnummer:	051/262403
E-mail:	Gino.dehullu@roeselare.be
Functie van de contactpersoon:	Strategisch adviseur

Naam van de stad (of VGC)* :	Roeselare
Straat:	Botermarkt
Huisnummer:	2
Postcode:	8800
Gemeente:	Roeselare

*

Dit is een aanvraag van verschillende steden samen (optioneel):

☐	Steden:
--------------------------	---------

INTEGRATIE VAN PROFESSIONELE STADSTUINBOUW OP BEDRIJVENTERREINEN

2.1. Situering van het concept:

☒	Op niveau stad/stadsregio/stedennetwerk	☒	Multidisciplinair karakter
☐	Op niveau wijk/buurt	☐	Beleidsdomein gebonden

2.2. Samenvatting van de visie

(Omschrijf beknopt de krachtlijnen van de visie. - In welke mate heeft het concept haalbare en realiseerbare ambities?)

De ruimte in Vlaanderen wordt alsmaar schaarser en leidt tot concurrentie tussen landbouw, recreatie, natuur, industrie en verstedelijking. Dit dwingt ons om goed na te denken over de bestemming en het gebruik ervan in de toekomst.

De combinatie van wonen, winkelen en kantoren binnen eenzelfde volume begint meer en meer door te dringen zowel in nieuwe stadsvernieuwingsprojecten als in bestaande winkelstraten die aangepakt worden of bij projectontwikkelingen in de nabijheid van belangrijke vervoersknooppunten. Daarnaast ontstaat er ook meer en meer aandacht voor stadslandbouw. Maar verder dan enkele leuke initiatieven op kleine schaal komt dit momenteel niet.

De functies die vaker diametraal tegenover elkaar staan, en vermoedelijk in de toekomst nog meer, is de roep naar meer bedrijventerreinen en de zorg voor voldoende ruimte voor land- en tuinbouw, zeker in een regio als Roeselare die gekenmerkt wordt door een sterke KMO-bedrijfsvoering en een sterk ecosysteem van producenten, veiling en verwerkingsbedrijven inzake voeding.

Waar er vroeger vooral gekeken werd vanuit een geïntegreerde aanpak waarbij het op elkaar afstemmen van belangen aan de orde was, gaat het in dit project over het meervoudig gebruik van de ruimte dat focust op functies en prestaties.

Binnen deze visie wordt er ook een samenhang nagestreefd tussen een natuurlijk ecosysteem en een industrieel ecosysteem.

De samenhang tussen en de integratie van professionele stadstuinbouw op bedrijventerreinen kan onderstaande opportuniteiten met elkaar verbinden:

- Verhogen van het ruimtelijk rendement: slim grondgebruik door meervoudig en optimaal ruimtegebruik
- Centralisatie van functies op bedrijventerreinen zoals onthaal, stockage, bedrijfsrestaurant geeft meer open ruimte
- Daken op bedrijventerreinen zijn groter van omvang dan daken in de stad => dit geeft opportuniteiten voor groenteproductie in dakserres
- Opvang van hemelwater voor groenteproductie levert een oplossing voor overtollig hemelwater dat niet meer opneembaar is door bebouwde gronden.

- Daar waar dit in de stad een knelpunt kan vormen, levert de open ruimte opportuniteiten voor opslag van hemelwater voor groenteproductie.
- Energie kan uitgewisseld worden tussen tuinbouwinitiatief en bedrijven: restwarmte, elektriciteit.
- CO₂: mogelijkheden kunnen verkend worden om geproduceerde CO₂ te hergebruiken in het tuinbouwinitiatief en op die manier de uitstoot van broeikasgassen te verlagen.
- Locatie en schaal laten zowel grootschalige productie toe als lokale afzet en interactie met consument => directe verkoop naar werknemers op bedrijventerrein, bedrijfsrestaurant bespaart op food miles.

2.3. Beoogde impact van het concept op de stad

(Welke zijn de beoogde effecten van het concept om de levenskwaliteit in de stad (of steden) of stadsregio('s) te verbeteren?)

De Roeselaarse regio is een voedingsregio bij uitstek met een uniek ecosysteem van producenten, groentenverwerkende bedrijven, diepvriessesector, veiling, Inagro als kennis- en innovatiecentrum, Het Huis van de Voeding als test-, opleidings- en startupcentrum, Vives (hoger onderwijs agro- en bio), VABI (secundair onderwijs land- en tuinbouw) en PCLT (opleidingscentrum). Het zorgt dus voor heel wat tewerkstelling en wil dit in de toekomst ook verder valoriseren.

Daarnaast wordt Roeselare ook gekenmerkt door een sterke KMO-werking, met tal van familiale bedrijven.

Beide sectoren hebben toekomstgericht ook blijvende nood aan ruimte. Een strategie die inzet op meervoudig gebruik van de ruimte en een samenwerking tussen diverse sectoren (industrie, voedselproductie- en verwerking) kan hieraan verhelpen.

De beoogde effecten situeren zich dus in:

- Jobs en voedselproductie: waar is er nog plaats voor bedrijventerreinen? De beschikbare open ruimte is beperkt. Terzelfdertijd gaat landbouwgebied verloren. Integratie van meerdere functies levert zowel bedrijventerreinen met behoud van of nieuwe jobs als voedselproductie en winstmogelijkheden voor de rest van de keten in de agrovoedingssector.
- Groeiende tewerkstellingsmogelijkheden zorgen voor een lage werkloosheid en meer werk dicht bij huis. Hierdoor zijn er meer mogelijkheden tot het gebruik van de fiets voor woon-werkverkeer en minder gebruik van de auto.
- Lagere impact op het milieu: door kringen te sluiten en energie-neutraal te werken.
- Voedselkwaliteit: verse groenten worden geproduceerd in de nabijheid van de stad. Kortere transporttijden bevorderen de versheid en nutritionele kwaliteit van de producten. Daarnaast kan de nabijheid van de stad en bedrijven ook een invloed uitoefenen op de kwaliteit van de stad. Ook hiervoor zullen methodieken moeten ontwikkeld worden die een continue hoogstaande kwaliteit van groenten waarborgt.
- Open ruimte: meervoudig gebruik zorgt er voor dat er meer open ruimte kan behouden blijven
- Groene ruimte: het samengaan van stadslandbouw/glastuinbouw met een bedrijventerrein kan zorgen voor een aangename sfeer op deze terreinen voor werknemers en gebruikers.

2.4. Hoe wordt het technologische en/of het gebruik van open en/of real-time data in het conceptvoorstel geïmplementeerd?

(Beschrijving van het technologische aspect en/of de rol van open en/of real-time data in het uitbouwen van het concept)

Een continue monitoring van het geheel is een conditio sine qua non wil men dit verhaal tot een goed eind brengen. Alle betrokken partijen zullen voortdurend moeten beschikken over de nodige data om processen te sturen, om grondstoffen uit te wisselen, ...

Hiervoor zullen data verzameld worden om de geschiktheid van bedrijventerreinen en de aanwezigheid van mogelijkheden tot het sluiten van kringlopen in kaart te brengen. Hierbij denken we aan:

- Energie-overschotten (restwarmte, elektriciteit),
- Capaciteit wateropvang en opslag,
- Mogelijkheid tot CO₂ gebruik,
- Capaciteit daken/open ruimte,
- Mogelijkheden tot lokale afzet, zoals bvb. via een bedrijfsrestaurant

Dit zal resulteren in een levende map/databank.

Bijkomend moet ook de wetgeving en eventuele knelpunten in kaart gebracht worden. In combinatie met de gegevens uit de databank laat dit toe om advies naar ruimtelijke ordening en het zoneringsbeleid te brengen.

Deze gegevens zijn niet enkel relevant om te kijken waar dit concept kan toegepast worden op bestaande bedrijventerreinen, maar leveren ook advies naar de toekomstige ontwikkeling van dergelijke sites zodat deze efficiënt ingericht kunnen worden en een maximale integratie en uitwisseling tussen de stakeholders op het terrein opleveren. Bovendien kan de stad door het verzamelen van open data een link vormen tussen en een ondersteunende/adviserende rol spelen voor bedrijventerreinen en initiatiefnemers van professionele stadstuinbouw.

2.5. In welke mate is dit concept origineel en innovatief?

(Inbreng van innovatie en gebruikte technologie, wat is er nieuw en uniek aan dit concept?)

Stadslandbouw wordt op dit ogenblik voornamelijk benaderd vanuit sociale motieven en/of toegepast op kleine schaal binnen de centrumgrenzen van de stad. Voorliggend concept vormt een innovatieve stadstuinbouw door complementair ook in te zetten op professionele stadstuinbouw aan de rand van de stad.

Integratie van stadstuinbouw op bedrijventerreinen brengt de visie rond het clusteren van functionaliteiten nog een stap verder. Dit biedt namelijk de mogelijkheid om sector overschrijdend nutsvoorzieningen te delen en bovendien energieneutraal te werken.

Vaak ontbreekt het de verschillende partijen aan kennis omtrent de technische en beschikbare mogelijkheden om stadstuinbouw te integreren op industriële sites. Het opzetten van een databank met deze gegevens en het aanbieden van een ondersteunende link is op dit vlak uniek en een belangrijke eerste stap naar samenhang tussen en de integratie van professionele stadstuinbouw op bedrijventerreinen.

Initiatiefnemers van professionele stadstuinbouwprojecten zijn op heden op zichzelf aangewezen om wettelijke en bouwkundige procedures en adviezen uit te pluizen. Het opzetten van een

stedelijke adviesprocedure zal een belangrijke factor vormen om de implementatie van dergelijk concept te bevorderen.

2.6. Hoe kan dit concept een voorbeeldfunctie zijn voor andere steden?

Zoals eerder vermeld wordt stadslandbouw op dit ogenblik voornamelijk benaderd vanuit sociale motieven en toegepast op kleine schaal binnen de centrumgrenzen van de stad. Het uitwerken van een concept dat professionele stadstuinbouw integreert op bedrijventerreinen kan perfect vertaald worden naar andere steden. Deze kunnen dan ook bouwen op de gevolgde methodiek om de mogelijkheden binnen de eigen regio in kaart te brengen.

Het samenwerken tussen een gastheergebouw en daktuinder kan voor uitdagingen zorgen rond te maken afspraken en dit betreft slechts een samenwerking tussen twee partijen. Het verenigen van meerdere stakeholders op een bedrijventerrein verhoogt de complexiteit van een samenwerkingsakkoord en vraagt voldoende begeleiding of het opstellen van een adviesprocedure. Steden kunnen hierin een neutrale linkende en ondersteunende rol spelen. Een case uitgewerkt voor de regio Roeselare vormt dan ook een voorbeeld waar andere steden op kunnen steunen. Op basis van de opgedane ervaringen kan de stad Roeselare advies uitbrengen naar andere steden rond een plan van aanpak en mogelijke procedure. Op die manier hoeven andere steden mogelijke knelpunten en struikelblokken niet zelf te ervaren, maar kunnen ze het concept op een snelle en efficiënte manier in de eigen omgeving integreren.

Een uniforme aanpak over verschillende steden heen zal de implementatie van het concept ten goede komen.

2.7. Met wie werd er samengewerkt om dit concept te realiseren, en hoe beoog je deze samenwerking te bevorderen?

Voor dit concept wordt samengewerkt met Inagro, praktijkcentrum voor onderzoek en advies voor land- en tuinbouw. Inagro brengt kennis in rond professionele stadstuinbouw en meervoudig ruimtegebruik via hun ervaring en expertise in Agrotopia (living lab voor onderzoeks- en innovatieprojecten inzake serretuinbouw en professionele stadstuinbouw).

Projectleider: Ine Pertry, ine.pertry@inagro.be
Ieperseweg 87, 8800 Rumbeke-Beitem
T ++32(0)51 27 32 16

Daarnaast zal samenwerking tussen verschillende stakeholders de uitwerking van het model bevorderen. Door de relevante stakeholders bij de uitwerking te betrekken, wordt ervoor gezorgd dat de integratie van professionele stadstuinbouw op bedrijventerreinen een meerwaarde realiseert voor zowel de tuinder, de stad als de bedrijven aanwezig op het bedrijventerrein. Dit verhoogt significant de impact en kans op slagen van het concept.

Wij citeren onder meer onderstaande organisaties die reeds toegezegd hebben om dit verhaal mee vorm te geven:

- Hogeschool Vives, campus Roeselare, departement biotechniek, directeur Jan Vandekerckhove
- WVI (West-Vlaamse Intercommunale): ontwikkeling van bedrijventerreinen, studies en advies op gebied van ruimtelijke planning, mobiliteit, klimaat, milieu, natuur, energie
- Huis van de Voeding

Daarnaast zijn er uiteraard ook nog REO-veling, VOKA, Midwest, VABI, PCLT, ...

Het ligt ook in de bedoeling om deze visie te verfijnen en indien mogelijk verder gestalte te geven met buitenlands geïnteresseerde partners of regio's.